

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno, četrtletno K 16'50.

Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Dr. Fran Windischer:

Gospodarski dogovor naše države s Švico.

Iz Beograda prihaja vest, da se je posebnemu pooblaščenju ministrstva posrečilo pri vladi v Švici doseči ugodne uspehe za naše gospodarsko zblizanje s Švico, čigar potrebo smo ponovno poudarjali. Ob tem za naše gospodarstvo važnem poročilu se velja za trenutek pomuditi. Švica je zelo razvita industrijalna država, katera pa se mora uveljaviti doma in na svetovnem trgu s kvalificiranimi izdelki, zakaj premog, železo in druge važne surovine mora uvažati. Ker je bila Švica za vojske v svojem trgovanju omejena tako po odredbah Nemčije kakor antante, se je tam nabralo zelo mnogo blaga, ki čaka na eksport. Kmetijstvo je sicer zelo lepo razvito, ali pridelek zaostaja zelo za potrebami gosto obljudene dežele. Živinoreja je vzorna, vendar je položaj tak, da je Švica izvažala plemensko ži-

vinu uvažala pa klavno živino. Švicarski denar je frank, kateri je danes zelo iskan novec. Izvrstni stalež švicarske valute je ovira za izvoz iz Švice v dežele s slabo valuto, ker treba na pr. danes za en frank šteti več nego 6 kron. Za uvoz iz inozemstva v Švico je pa dobra švicarska valuta naravnost premija. Uvoznik postavi za blago, ki je iskano v Švici, svoje cene v frankih. Tako dobi na eni strani denar, ki je res denar, ne pa papir à la dunajska in ogrska krona, na drugi strani je pa zanj, če zamenja račun v domačem novcu prav posebno ugoden.

Za nas je gospodarsko zblizanje s Švico tako ugodno, kakor za Švico samo. Državi se izpopolnjujeta gospodarsko. Če je za nas nakup blaga v Švici z našim slabim novcem težaven in čisto nemogoč, je nam v pomoč drug faktor namreč naša izvozna roba. Težave se pa pri nas pretiravajo, dejstvo je, da je mnogim našim trgovcem ta smer vnanje trgovine malo znana. Srbski trgovci so v Švici že živahno na delu. Težave so

brezdvomno, so pa premostljive, samo treba pravnega postopanja, poznanja razmer v domovini in v Švici. Naše stališče v vnanji trgovini mora vedno biti to, da si skušamo zagotoviti prosto izbero med različnimi viri ter da se trudimo priti tako daleč, da bomo po možnosti kupovali iz prvega vira in prodajali v zadnjo roko. To ne gre od danes do jutri, z novo orientacijo je pa treba čimprej pričeti. V lesni trgovini je že srečno zasnovana organizacija marljivo na delu, da se izloči nepotrebno tujega posredovanja.

Kakšnega praktičnega pomena je za nas dogovor, ki ga javljajo iz Beograda?

Švica je za nas sedaj zelo važna zaradi svojega šolstva, zlasti strokovnega. Važna je za naše denarstvo po svojih borzah, ki so sedaj že za dolgo mero-
dajne za mednarodno presojo valut. Z veseljem je pozdraviti vest iz Beograda, da bo dinar notiran na švicarskih borzah. Dinar kakor naša kolkovana krona sta imela doslej v Švici zelo slučajnostno ceno. Osobito vrednost ima v poročilu

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(34)

Označil sem rudokop kot luknjo. Tako se mi je zdela pri prvem pogledu: velika, črna luknja v temnorjavem kamenju gorskega pobočja, od katerega je vodila še temnejša črta. Ko sem pa dalj časa opazoval ono točko, sem videl, da je bil pred luknjo majhen plato, ki je bil v zvezi s skalo. Posrečilo se mi je celo, zagledati na tem platu dve do tri strehe in druge znake življenja, ki so mi dali poguma, ko sem nato mislil, da bom moral kakor muha plezati po groznem gorovju.

Zdaj sem mogel še le prav razumeti, kako so se oni trije možje, najbrže tudi časniki poročevalci kakor jaz, vrnili zopet v Santa Fé, ko so z mojega sedanjega mesta gledali na drugo stran. Toda navzlic temu, da sem razumel njihov povratek, vendar nisem imel namena slediti njihovemu vzgledu.

Pogled na one strehe in misel na onega moža, ki je bival pod eno izmed teh streh, sta me navdala zopet z novim pogumom. Spustil sem svojemu potrpežljivemu konju vajeti ter ga nekoliko nagnal, da je nadaljeval svojo pot.

Takoj sem vprašala sva prekoračila vodo, in potem sva pričela iti navzdol. Šla sva semintja, kakor je bil pot, toda rajše bi šel navzgor.

Tam nisem imel vedno velike praznote pred seboj, tudi mi moja fantazija ni povzročala nikakršnih tesnobnih čustev, kakor zdaj: gledal sem gore, na katere sem moral splezati, namesto v globočine, v katere bi mogel pasti. Vendar pa nisem padel v globočino.

Mehikansko sedlo me je dobro držalo, čeprav sem se včasih zdrsnil z ene strani na drugo. In ko sem dospel v dolino, sem uvidel, da sem pričel precej mirno opazovati pot navzgor. Vendar nisem bil popolnoma na jasnem, kako bom šel zopet navzdol, ker je bila pot navzgor tako zelo napeta.

Ker je pa na svetu vse tako uravnano, da mora vse, kar gre navzgor, priti tudi navzdol, tedaj se nisem več baval s tem vprašanjem. Zaupal sem se svojemu konju, ki sem ga ojunčil z nekoliko trave, ki je bila sicer podobna steklenim nitim, vendar jih je pa konj še zavžil.

Kako sva prišla do cilja, to se mora vprašati tega dobrega konja, ki je prevzel vso odgovornost ter izvršil vse delo. Sedel sem nanj ter se trudil, obdržati ravnotežje. Včasih, ko sem dospel na konec vijugaste steze, sem celo zatisnil oči, čeprav je bil krasen razgled. Konečno je tudi konja minila potrpežljivost. Ustavil se je ter pričel trepetati na celim telesu. Toda predno sem mogel odpreti oči, da pogledam v prepad, je napel vse moči ter šel zopet naprej. Čutil sem, kako me je nalahno ošvrknila neka veja. Ko sem izpregledal, sem videl pred seboj oni plato

s šotori, ki sem jih od druge strani tako hrepenenče gledal.

V istem hipu sem slišal glasove ter zagledal bradatega, zagorelega moža z izrazito škotskimi potezami in odločnim nastopom, ki se mi je približal.

»Vi ste zdravnik!« sem instinktivno vskliknil ter pogledal mali šotor, pred katerim je sedaj stal.

»Da, jaz sem zdravnik«, je odgovoril nenavadno dobro angleško. »In kdo ste vi? Ali ste prinesli pisma in zdravila, ki sem jih naročil?«

»Ne«, sem odgovoril s tako ljubeznivim nasmehljajem. »Jaz sem zastopnik Newyorške — —, in upam, da mi boste dovolili kratek pogovor z gospodom Fairbrotherjem.«

Z gesto, ki je nisem razumel, je prijel mojega konja za uzdo ter me povedel par korakov dalje pred velik šotor, kjer mi je velel, naj stopim s konja. Potem mi je položil roko na rame, mi pogledal ostro v oči ter rekel:

»Vi ste napravili to pot — zdi se mi, kakor ste rekli, iz New Jorka? — da vidite gospoda Fairbrotherja. Zakaj to?«

»Ker je gospod Fairbrother v tem hipu najinteresantnejši mož v celi Ameriki«, sem pogumno odgovoril. »Njegova soproga — vi vendar veste od njegove soproge — —.«

(Dalje prih.)

zagotovilo, da usoda dinarja ne bo prepuščena svoji usodi. S tem je otet nevarnosti nebrzdane špekulacije. Skrb nam bo sedaj morala biti, da se uredi čim prej tudi vprašanje kron, kajti naša krona deli sedaj v inozemstvu žalostno usodo z dunajsko krono. Nepovedano zbližanje s Švico je za našo domovino prevažno tudi zaradi vprašanja finančnih kreditov. V raznih časopisnih dopisih Švicarjev, ki poznajo naše razmere, je že izzvenovalo optimistično presojanje našega finančnega položaja, ker vedo da bomo imeli velike odvišne množine kmetijskih pridelkov in gozdnih produktov. Pri svojih zgradbah železnic, vodnih sil, tovarn bomō rabili tehniške pripomočke. Industrijalni izdelki, trgovsko blago, kemikalije, lekarniški predmeti, instrumenti prihajajo od naše strani v poštev za nabavo. Za prodajo od naše strani prihajajo v poštev v prvi vrsti žito vseh vrst, oves, koruza, proso, seno, za katero jim gre trda in ima zelo visoko ceno, sočivje (fižol, grah, leča), les, zlasti trd les (hrastovina, oreh itd.). Jako važen predmet bo klavna živina, osobito prašiči, perutnina, jajca, kislo zelje. Vina Švica mnogo uvaža, zahteva pa vino z vsaj 10 stopinjami. Interesente za vino opozarjam na zelo poučen list: »Schweizerische Weinzeitung« v Curihi. Izdaja se v nemškem in francoskem jeziku sočasno.

Prometne težave so znatne. Posameznik jih težko zmaga sedaj še. Ko pa bo ustanovljen dogovor od države do države, storili bodo eksporterji in njih organizacije jadrno potrebne korake. Švicar je podjeten in pozna posebnosti eksportne kupčije. Navajen je zmagovati težkoče in ovire. Doseženi dogovor naše mlade vlade s Švicarsko nas navdaja z upanjem, da se bližamo vendar boljšim časom v naši trgovini in naših financah, zakaj odprl se nam bo nov svet z zdravimi gospodarskimi razmerami. Prodaja našega dobrega blaga za slabe krone, množitev že opasno velikih kronskih zalog našemu mlademu gospodarstvu ne bi moglo pomagati iz zadreg in težav.

Pogovor z nadvojvodo Jožefom.

Balkanski dopisnik amsterdamskega »Algemeen Handelsblad« je imel dveurni pogovor z ogrskim guvernerjem nadvojvodo Jožefom. Na vprašanje, kakšno državno obliko bo Ogrska volila, je izjavil nadvojvoda Jožef, da bo mogel ogrski narod, ki je po štirinapolletni vojni prebil tako težkih pet mesecev, zdaj konečno sam odločeval o svoji usodi. Kot guverner Ogrske ima največjo in najsvetejšo nalogo, rešiti, kar se da še rešiti ter pripraviti deželo za konstituanto. Narodna skupščina se bo zbrala najbrže v petih

do šestih tednih. Kakor hitro se bo sešla konstituanta, bo končana misija nadvojvode guvernerja kakor tudi začasno koncentrirane vlade. Ministrstvo in guverner bosta odstopila in ogrski narod se bo brez vsakega notranjega ali zunanega vpliva izjavil glede državne oblike.

Vso dobo od 31. oktobra smatra nadvojvoda za nezakonito, zato je kot zadnji homo regius vzel v roko nit ogrske politike.

Na vprašanje dopisnika, kakšno je narodovo razpoloženje v deželi, je izjavil nadvojvoda, da je narod zelo monarhistično razpoložen in da si bo skoro gotovo izbral monarhistično državno obliko.

„Ali je res,“ je vprašal holandski časnikar, „da je nadvojvodinja Zofija z vojvodo Teckom iz Anglije nekaj tednov poročena?“

„O tem ničesar ne vem,“ je odgovoril smejljaje se guverner. „Jaz kot oče bi pač moral v prvi vrsti to vedeti. Moja hči nima niti časti, poznati vojvodo.“

„Koga bodo, če bo Ogrska kraljestvo, kronali s krono sv. Štefana?“

„O tem v resnici še nisem razmišljal. Najprvo si mora narod izbrati državno obliko, še le potem more biti vprašanje aktuelno. Sicer pa, kakor veste, se kralj Karel ni odpovedal ogrskemu prestolu.“

„Ali je mogoče, da se bo Ogrska deloma opomogla?“

„Mi potrebujemo podporo antante. Sovjetska vlada je izdala milijarde belega denarja ter skoro popolnoma izpodkopala finančni položaj dežele. Vendar pa mislim, da se bo Ogrska, če ne bo izgubila preveč zemlje, navzlic temu opomogla.“ Iz besed nadvojvode je dopisnik nedvomno uvidel, da mu je neka velesila obljubila kar najdalekosežnejšo politično in finančno podporo.

Političen pregled.

Program nove vlade. Kakor poročajo beograjski listi, predloži nova vlada svoj program na prvi seji, ki bo v soboto. Nekatere točke vladnega programa se dajo razbrati iz beograjskih listov, zlasti iz onih, ki zastopajo Demokratsko zajednico. Tako povdarja »Demokratija«, glavni organ Demokratske zajednice, da bo treba najprej izvršiti likvidacijo mednarodnega položaja, dalje organizirati produktivne narodne sile, dovesti promet v normalni tir, povečati industrijsko proizvodnjo, demobilizirati vojsko, rešiti vprašanje invalidov, prostovoljcev, vojne odškodnine, urediti valuto in odstraniti krone iz prometa. Nadalje je potrebna v zvezi z rešitvijo valutnega vprašanja ureditev emisijske banke naše kraljevine, uvedba zakona na vojne dobičke, ureditev agrarne reforme, zavarovanje delavcev in uzakonitev osemurnega delavnika.

Mirovni pogoji za Ogrsko. Ko bodo alijanci priznali novo budimpeštansko vlado, bo mirovna konferenca pozvala ogrske zastopnike k sebi, da sprejmejo mirovne pogoje. To se bo zgodilo začetkom septembra. Pogodba za Ogrsko je skoro gotova. Financijelni pogoji za Ogrsko bodo ravno isti, kakor za Nemško Avstrijo, ki bosta obe solidarni dolžnici.

Dnevne novice.

Zahvala. V čast in dolžnost mi je, da se zahvalim vsem udeležencem tabora v Sinčivasi, v prvi vrsti našemu prevz. knezu in škofu ljubljanskemu, da je s svojo navzočnostjo počastil, z daritvijo sv. maše posvetil celo prireditve in s svojim rodoljubja kipečim govorom razvnel tisočglavo množico, nadalje vsem govornikom, posebno g. dr. Trillerju,

podžupanu naše stolice, zastopnikom raznih društev in dolgi vrsti izbornih govornikov in obema govornicama, ki so umeli vzlic vročini ure dolgo ohraniti poslušalce v napeti pozornosti. Istotako iskrena hvala vsem društvom, posebno tistim, ki so se udeležila s svojimi zastavami, in vsem oficijelnim zastopnikom. Ta zgodovinski tabor, ki se je vršil ob pravem jugoslovanskem vremenu, je potekel tako veličastno in uplival tako mogočno, da ostane vsem udeležencem kot sveta spomin in bodrilo k nadaljnjemu narodnemu delu. Korošcem pa je vzbudil željo in potrdil voljo po združitvi z ostalo Slovenijo in Jugoslavijo. Zato Bog vas poživi vse, ki ste pripomogli k temu mogočnemu uspehu! General Maister.

Poziv. Z veseljem opažamo, da se mnogi želijo udeležiti narodnega dela na Koroškem. Ker je dela za vse dovolj, narodnih delavcev pa primanjkuje, prosimo, da se sami oglašijo vsi tisti, ki hočejo sodelovati posebno kot govorniki na shodih in da nam ob enem poročajo, ali obravnavajo gospodarska ali politična vprašanja.

Narodni svet za Koroško, Doberlavas.

Narodni shod na Suhi. Na Suhi, na okrajni cesti med Dravogradom, Libeličami in Švabekom bode v nedeljo dne 31. avgusta t. l. velik narodni shod po cerkvenem opravilu. Nastopijo vrli gg. pevci »Glasbene Matice« iz Maribora in razni govorniki. Popoldne narodna veselica z izbornim vspešnim v gostilni g. Šercerja. V Dravogradu jutraj za cenj. dame, gg. pevce in govornike vojaški vozovi na razpolago. Pelje se po ravni in senčni cesti. Ob osmih zvečer vlak v Maribor. Na srečno in veselo svidenje.

Osebnosti vesti od južne železnice. Imenovani so za višje nadzornike: inž. Miha Ogrinc, načelnik delavnice Maribor, inž. Evgon Stern, načelnik progovne sekcije Ljubljana. Za nadzornike so imenovani: Fran Vidic, višji revident in transportni kontrolor Maribor, inž. Rudolf Selak, načelnik progovne sekcije Ptuj, inž. Ivan Haya, načelnik progovne sekcije Maribor. Za višje revidente so imenovani: Ivan Kitak, revident v Mariboru, Alojzij Plantan, revident v Mariboru, Egon Tanzig, revident in prometni kontrolor v Ptuj. Za revidente so imenovani: Rudolf Omersu, pristav v Ljubljani, Ivan Zapečnik, pristav v Mariboru, Fran Rožko, pristav v Račjem. Za pristave sta imenovana: Paul Mašič, asistent v Zalogu in Ivan Novak, asistent v Rimskih Toplicah.

»Glasbena Matica« Maribor vabi vse gospode pevce, da se sigurno udeležijo važne pevske vaje, ki bo v petek dne 22. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer. Odbor.

Izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Slovanska Čitalnica v Mariboru priredi v nedeljo 31. t. m. izlet k Sv. Duhu. Odhod iz glav. kolodvora ob 5. uri jutraj. Po pozni maši, ki jo opravi prof. dr. Medved, veliko ljudsko zborovanje. Planinci na noge! Natlačnejše poročilo sledi.

Plin. Vsled dobave zadostne množine premoga se je omogočila oddaja plina počenši od 22. t. m. dopoldne ob 8. uri. Vsem abonentom plina je vsled tega mogoče do početka razsvetljave v mrežnatih cevih nabrati zrak ugasniti, da bode plamen gorel brez vsakega šumenja.

Zvišanje cen plinu in elektriki. Vsled vednega zvišanja cen premogu, tovoru, delavskim plačam, davčnim pristojbinam, kakor tudi vsem k plinskemu obratovanju potrebnim surovinam, sem primoran z današnjim dnem dosejanje plinskih cen zvišati od 80 vin. na K 2— za m³ kakor tudi ceno toku za luč in električno silo od 30 vin. na 60 vin. za H. W. Prizadeto prebivalstvo bode samo uvidelo, da se financ mestne občine za ta primanjkljaj ne sme uporabiti, kajti plinarna je kot obrtno podjetje mestne občine v to dolžena, da poveča mestne dohodke, tako da se občinske doklade le v najekrajnejšem slučaju zvišajo.

Del Mackensenove armade v Mariboru. Danes opoldne se je peljal dolg vlak zajete Mackensenove armade skozi Maribor. V Mariboru so se nekoliko odpočili ter — najedli. Bili so nekaj časa na Romunskem, kjer se jim je zelo slabo godilo. Zadnji čas so bili v našem kraljestvu, kjer so se zopet zredili. Dunajski časopisi poročajo, da namerava dunajsko nemško dijaštvo prirediti »slavnemu vojskovodji feldmaršalu« Mackensenu in njegovim četam na Dunaju slavnosten sprejem. Samo da ne bodo lačni!

Sol za mesto Maribor je prispela iz Nemčije in se bode prodajala po 2 K za kg. brez vrečice.

Mestna prodajalna se je preselila s Stolnega trga in se nahaja na Rotovškem trgu št. 8 od 21. t. m. Prodaja se vrši v tem lokalu celi dan. Razen sladkorja more v mestni prodajalni kupiti vsakdo, tudi če ni vpisan kot odjemalec, vse vrste blaga, ki so v zalogi, brez izkaznic.

Najdena krava. V noči od 5. na 6. avgusta 1919 se je zatekla tuja krava k posestnici Emi Čebe v Hotinjivasi št. 12, občina Orehova vas, ki jo je začasno vzela v oskrbo. Krava je belosiva (Montafonka), ima dolge navzgor zavijane rogeve in je približno 15 let stara. Lastnik te živali naj se zgleda pri okrajnem glavarstvu I. nadstropje soba št. 19.

Službo občinskega tajnika išče zanesljiv mož, ki bo v kratkem zamenjal vojaško suknjo s civilno. Ponudbe na uredništvo našega lista.

Sokolski vestnik

Mariborski „Sokol“ priredi letos sokolsko akademijo z obširnimi sporedom.

Mariborski „Sokol“ spremeni odhod k Sv. Barbari pri Vurbergu namesto dopoldne ob 12. uri, na 8. uro zjutraj. — Izlet je tedaj celodnevni. Zbirališče pred Narodnim domom. Seveda se vrši izlet le v slučaju lepega vremena. Prijatelje Sokolstva vabimo, da se nam priključijo.

Župni zlet MSŽ v Ptuj dne 7. septembra 1919. Podrobnosti vzporeda objavimo v prihodnjih dneh. Opozarjamo že sedaj na to veliko sokolsko slavnost in vabimo k številni udeležbi.

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj. Za Sokolsko slavnost dne 7. septembra t. l. je izdal odbor sledeči poziv, ki se razširja kot lepak:

Velika Sokolska slavnost! Proslava petdesetletnice Narodne čitalnice dne 7. septembra t. l. v Ptuj.

Poziv.

Sokoli-rojaki! V osvobojenem Jugoslovanskem Ptuj prišlo se je novo življenje.

Meseca septembra 1908 še zatirani in teptani Slovenci so gospodarji na lastni grudi.

Pokazati hočemo, kako razumemo svobodni Jugoslovani svoje vzvišene dolžnosti, ki so nam nastale v veliki, lepi, svobodni domovini.

Ne pobijanje nasprotnika, ne narodna nestrpnost, smoteno kulturno delo je naše geslo. Krepimo si dušo, krepimo telo!

Le potem nam ne zatemi nikdar žarki svobode, le potem zasveti solnce svobode še našim neodrešenim bratom.

Bratje, sestre! Rojaki! Pozivljamo Vas, da se udeležite polnoštevno Sokolskega zleta, proslave petdesetletnice Narodne čitalnice dne 7. septembra 1919 v Ptuj.

Odbor.

Slovenci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Italijanske intrige.

Curih, 19. avgusta 1919. »Corriere della sera« piše v zadnji številki, da načrt nove povečane Avstro-Ogrske mnogim ljudem v Zahodni Evropi zelo ugaja. Sicer so si predstavljali novo Avstrijo s Prago kot glavnim mestom, toda usoda hoče, da se habsburška država zopet ustvari z nemško-madžarsko vlado, in da se ji, če le mogoče, pridruži Češko-Slovaška, ki je od vseh strani obkrožena. List pozivlja min. predsednika in zunanjega ministra, naj dementirata angleško vest, kakor da bi ravno Italija razvnela šovinizem na Ogrskem, ter dokazuje, da se je 7. avgusta ob desetih zvečer vršila pod predsedstvom generala Gortona v Budimpešti seja, v kateri se je sklenilo, da antanta vpostavi nadvojvodo Jožefa.

Nadvojvoda Jožef se odpovedal politični moči.

LDU Budimpešta, 20. avgusta. Danes popoldne je nadvojvoda Jožef izrazil svojo principiarno pripravljenost, imenovati koalicijsko vladu, odreči se vse politične moči in kot zasebnik čakati na izid volitev, ki se morajo takoj razpisati. Nato so se še danes popoldne začela pogajanja za sestavo koalicijske vlade. Menijo, da se bo že jutri dosegel popoln sporazum Ministrsko predsedstvo in ministrstvo za zunanje posle bo najbrž prevzel Martin Lovaszy, trgovinsko ministrstvo Garamy, ministrstvo za finance Roland in justično ministrstvo Viljem Vaszony.

Nadvojvoda Jožef odstopi.

LDU Dunaj, 20. avgusta. (DKU.) »Neues Wiener Abendblatt« piše: Vodja ogrskih socialistov Garamy odpotuje jutri v Budimpešto, kjer se bodo obnovila pogajanja glede sestave vlade, katerim bo prisostvoval tudi grof Andrassy. Nadvojvoda Jožef odstopi nemara na ta način, da se umakne v zasebno življenje, ali pa da se mu poveri vrhovno poveljstvo ogrske armade. Garamy pa bo najbrž zahteval, da se nadvojvoda popolnoma umakne iz političnega življenja. Razen Garamyja vstopita v kabinet tudi Payer in Peidl. Lovaszy bo ministrstvo za zunanje posle najbrž odstopil grofu Andrassyju, sam pa prevzame mesto ministrskega predsednika. Sestava kabineta bo nemara v petek ali soboto končana.

Karel dementira.

Lausanne, 19. avgusta. Švicarska brzojavna agentura poroča: »Berliner Tageblatt« doznava po svojem dunajskem poročevalcu, da se njegove vesti, o pismu bivšega cesarja Karla nadvojvodi Jožefu niti najbolj oficijozni dementi ne more dotakniti. Tajnik bivšega cesarja Karla izjavlja na to, da poročevalec lista »Berliner Tageblatt« laže. Tako pismo da ni bilo nikdar pisano.

Morska bitka v Finskem zalivu.

LDU Carnarvon, 20. avgusta. Iz Helsinkisa javljajo: V soboto zvečer je prišlo med ruskim in angleškim vojnim brodom v Finskem zalivu do pomorske bitke. Ruski bojni ladji »Andrej Pervozvani« (17.600 ton, 800 mož posadke), in »Petropavlovsk« (23.300 ton, 1100 mož posadke), en transportni parnik in ena stražna ladja so bili potopljani. Potopili so se tudi trije angleški motorni čolni. Pogrešajo osem častnikov in tri može. V pondeljek zvečer so angleška letala in motorni čolni napadli Kronstadt. Druga vest pripoveduje o obstreljevanju Kronstadta in početku finske ofenzive ob Karlijski obali. — Angleško vojno ministristvo te vesti potrjuje.

Jugoslavija proti Habsburžanom.

Belgrad, 20. avgusta. V imenu naše delegacije na mirovni konferenci je izročil g. Pašić predsedniku mirovne konference noto, v kateri se pravi: Nadvojvoda Jožef in njegova okolica predstavljajo najnepomirljivejši element mažarskega šovinizma. Nadvojvoda je član habsburške dinastije, kateri je bil glava bivši cesar in kralj Karel, ki se do danes ni odrekel svojim vladarskim pravicam. Vlada nadvojvode Jožefa ne more značiti ničesar drugega nego vzpostavljene avtoritete v podonavskih deželah. To znači za jugoslovansko državo kot tudi za ostale narode, ki so se osvobodili izpod avstro-ogrškega jarma, čas resne nevarnosti. Leta 1914 so izzvali Habsburžani vojno, ker so krivično napadli Srbijo. Njihov povratek bi obudil njihovega zaveznika Hohenzollerna in nanovo oživel režim, ki je odgovoren za svetovno vojno. A zaradi tega jugoslovanski narod pričakuje, da mirovna konferenca ne prizna vlade nadvojvode Jožefa. Jugoslovanska država nudi svoje uspešno sodelovanje za nastopno politiko: Pred vsem se mora razpustiti mažarski generalni štab in se razorožiti mažarska vojska, v kolikor ni absolutno potrebna za vzdrževanje notranjega reda. Za tem bi bilo potrebno postaviti vladu, ki bi bila sestavljena iz demokratskih elementov. Ta vlada bi morala biti pod stalnim nadzorstvom zaveznikov, da se zavaruje mir in red v deželi. Čimprej bi se morale izvesti volitve v konstituanto na podlagi najširših pravic svobodnih volitev.

Demobilizacija na Angleškem.

LDU London, 19. avgusta. V svojem govoru v poslanski zbornici se je Lloyd George bavil z vprašanjem demobilizacije in je poudarjal, da so že milijoni vojaštva odpuščeni. Nemogoče pa je, da se stanje zniža na mirovno število, dokler ni mir odoben, kar se zgodi nemara začetkom septembra. »Zasedli smo«, je dejal Lloyd George, »one dežele, v katerih bi bili prebivalci masakrirani ali terorizirani, ako bi jih ne bili sprejeli v svojo obrambo. Mi smo zaprosili Zedinjene države, da nam pri tem pomagajo, a še vedno pričakujemo odgovora. Mir z Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo še ni sklenjen. To je za nas izredne važnosti. Zahtevamo od nas, da zmanjšamo izdatke za vojaštvo in mornarico. Tega pa ne moremo storiti, ako nečemo zapostavljati svojih življenjskih interesov. Bodočnost Velike Britanije je v ozki zvezi z ureditvijo turškega vprašanja. Imamo 400.000 ujetnikov, ki jih ne moremo izročiti, preden Turčija ni miru odobrila in niso ostali pogoji izpolnjeni«. Lloyd George je zaključil: »Neobhodno je potrebno, da dvignemo produkcijo in vzpostavimo vzajemno zaupanje med delodajalci in delavci. Zato pozivamo vse, ki hočejo narod rešiti, da podpirajo pri tem vlado.«

Izročitev Bele Kuna.

LDU Pariz, 20. avgusta. (ČTU) Pariški socialisti pričakujejo, da bo nemško-avstrijska vlada odklonila zahteve budimpeštanske vlade po izročitvi Bele Kuna in drugih pobeglih ljudskih poverjenikov in to tem bolj, ker ententa ne podpira te zahteve. Skupna prizadevanja Čehoslovakov, Jugoslovancev in Italijancev so dosegla, da se ententa ne upa podpirati nadvojvodo Jožefa.

Nemška Avstrija podpirala mažarske boljševice.

LDU Budimpešta, 20. avgusta. (ČTU) Rumunski tiskovni urad poroča: Rumunske sedbene oblasti v Budimpešti so našle v arhivih ogrskega ministrstva za zunanje stvari brzojavko bivšega nemško-avstrijskega državnega tajnika za zunanje posle dr. Bauerja na Belo Kuna, kjer naproša dr. Bauer Kuna, da bi uničil vse akte, ki so tičejo dobave orožja po Nemški Avstriji za sovjetsko Ogrsko.

Promet na Donavi.

Bukarešta, 21. avgusta 1919. Kakor govore v tukajšnjih ladjeplavniških krogih, bodo takoj, ko bodo iz Donave odstranjene mine, pričeli z rednim ladijskim prometom z Romunijo, Srbijo, Ogrsko in Nemško Avstrijo. Začetkom septembra bo najbrže odplul prvi parnik iz Galaca. Nameravajo uvesti reden blagovni promet.

Književnost.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani je izdala v samozaložbi dr. Jenkovo srbsko narodno himno „Bože pravde“ za moški zbor. Besedilo v latinici je dostavljeno tudi besedilo v cirilici. Cena za 1 kos 1 K, po pošti 1 K 10 v; naroča se pri „Glasbeni Matici“ v Ljubljani. Vsem moškim pevskim zborom se priporoča, da si nabavijo to narodno himno.

Nove knjige. V založbi „Narodne knjižnice“ je izšla povest odličnega pisatelja in priljubljenega pripovedalca Vl. Levstika „Gadje gnezdo“, povest iz dni trpljenja in nad. Snov je zajeta iz onih težkih časov, ko se je bližala vojna, ko se je vnel boj na severu in jugu in ko je naš slovenski rod trpel toliko krivic in preganjanja, da je skoro omagal pod težkim križem, ki so mu ga sovražniki naložili na njegove nedolžne rame. Z mojstrsko roko oriše pisatelj v osebi matere Katelke, slovenske žene kremenitega, jeklenega značaja in neskončne ljubezni do svojih otrok in svoje zemlje, značaj žilavega slovenskega rodu, ki je v svoji neskončni Veri, neomajnem Upanju, in iskreni Ljubezni, ter oprt na svojo sveto Pravico — Resnico izvojeval zmago. Pričujoča povest ni suhoparno pisana zgodovina, nego je umetniško tako dovršena, da jo brez pomisleka lahko postavimo ob stran Cankarjevim „Podobam iz sanj.“ — V isti založbi je izšel izpod peresa dr. Jože Glonarja mojsterski prevod Leonid Andrejeva „Gaudeamus“, komedija v štirih dejanjih. V tem prevodu je pridobila slovenska literatura zopet odlično rusko delo, ki ne bi smelo manjkati v nobeni naši hiši. — V založbi „Zvezne tiskarne“ so izšle pesnitve dveh odličnih mlajših pesnikov: „Slutnje“, pesmi Ivan Albrehta in „Pohorske poti“, pesmi Janko Glaserja. Oboje se odlikuje po svoji nežnosti in mehko, a so obenem tako polne mladosti in življenja, radosti in hotenja, da jih more človek vedno in vedno znova prelistavati. — Cena knjigam je v ožgled prvovrstnemu papirju in lični opremi jako nizka. „Gadje gnezdo“ stane vez. 10 K, broš. 8 K, „Gaudeamus“ 6 K, „Pohorske poti“ in „Slutnje“ à 4 K. Vse štiri knjige se naročajo v „Zvezni tiskarni“ v Ljubljani. Naše občinstvo naj pridno sega po teh najnovejših prvovrstnih proizvodih slovenske literature.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu (od 11. do 16. avgusta) je iskalo delo 79 moških in 81 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 45 moških in 23 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 36. Od 22. februarja 1919 do 16. avgusta 1919 je iskalo delo 3048 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 3099 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 660. Delo iščejo pisarn. moči (moških in ženskih) (85), trgov. pomočniki in prodajalke (81), peki. mlinarji (31), natakariji in natakarike (30), železostrojarji (25), krojači in šivilje (22), kurjači (22), mehaniki (16), ekonomski (11), rudarji, služkinje, kuharice, sobarice itd. V delo pa sprejme posredovalnica mizarje, zidarje, tesarje, čevljarje, pomočnike, slikarje in pleskarje, oglarje, kuharice, natakarike, sobarice, služkinje itd.

MALA OZNANILA.

500 kron nagrade dobi, kdor mi preskrbi lep primerno velik lokal za trgovino in obrt. Ponudbe na upravo pod št. 376. 4-4

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

Razglas.

Ker se ni pojavil od časa zadnje ugotovitve pasje stekline v Mariboru noben nov slučaj te kužne bolezni, razveljavijo se v smislu § 30. vse veterinarske varnostne naredbe §§ 41 in 42 zakona o živalskih kužah z dne 6. avgusta 1909 drž. zak. 177 in k temu izdanih veterinarske varnostnih odredb.

Pasji zapor se s tem razglasom za mesto Maribor razveljavi.

Obenem se pa ponovno opominja, da je prepovedano jemati pse v gostilne, kavarne in javne lokale.

Mestni magistrat Maribor, dne 20. avgusta 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, s. r.

Razglas.

Po mestnem uradnem živ. zdravniku se je dognalo, da je v Mariboru še več garjavih konj, kateri niso v nobeni živ. zdravniški oskrbi. Ker so garje kužna bolezen, katera ni samo na žival, temveč tudi na človeka prenosljiva, pozivljam v smislu § 17 zak. o živalskih kužah z dne 6. avgusta 1909 drž. zak. 177 in k temu izdanih veterinarske varnostnih odredb, da vsi posestniki, ki imajo garjave ali garij le sumljive konje, iste najkasneje tekom enega tedna ustmeno prijavijo mestnemu urad. živ. zdravniku g. Hinterlechnerju.

Proti posestnikom, kateri bi to opustili, se bode v smislu § 63 cit. zakona, radi prestopka te odredbe, najstrožje postopalo. Prestopke te določbe kaznuje sodnija z zaporom od 1 tedna do 6 mesecev ali z denarno globo od K 50 do K 2000, oziroma z zaporom od 3 mesecev do 2 let, ako je bilo razširjanje bolezni združeno z veliko nevarnostjo za kmetijstvo.

Mestni magistrat Maribor, dne 20. avgusta 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, s. r.

Za gorsko belo apno

sveže došlo

Richter, Maribor
Cvetlična ulica št. 8.

Odprl sem

hotel „BEOGRAD“

(dosedaj »Sandwirt«) v Slovenjgradcu, kjer se nahaja gostilna, kavarna, mesarija, prenočišča, kegljišče, krasen vrt in se dobe vozovi na vse strani in hlevi. Točil bom vedno najboljša vina in pivo ter kavo. Vsak čas se bodo dobila mrzla in topla jedila. Imel bom na zalogi vina vseh vrst v sodih in steklenicah ter sadjevec na drobno in na debelo za razpošiljanje od 56 l naprej.

Za obilen obisk in naročila se priporoča

Andrej Oset, hotel „Beograd“

Slovenjgradec.

5-2

Proda se:

Železna napisna tabla za tvrdke, 600 cm dolga, 160 cm visoka in **Kompletna železna sesaljška za vodnjak s kolesom.**

Povprašati je pri: **Mestnem kopališču, Maribor.**

2-2

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5-8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Restavracija „Križev dvor“

Topla in mrzla jedila. Vsak dan sveže pivo. Izborna vina.

Sobe za tujce.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru

Nasipna ulica 20

Specijaliteta: Izdelovanje kemičnih peči, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupuje staro železo!